

Reconstruir la política cultural: sortir de les ficcions per tornar a negociar el sentit públic

Published by [Interacció](#) [1] on 07/06/2018 - 10:16 | Last modification: 23/04/2026 - 08:27

L'article de Jean-Michel Lucas *Reconstruire la politique culturelle* parteix d'un diagnòstic sense concessions: la política cultural francesa es troba en un carreró sense sortida. Ni les reformes anunciades ni les fórmules habituals, descentralització, educació artística, increment de subvencions, han aconseguit alterar una inèrcia marcada per la repetició. En aquest context, Jean-Michel Lucas proposa un desplaçament més radical: abandonar les "ficcions necessàries" que han sostingut el sistema i reconstruir les polítiques culturals a partir de noves legitimitats democràtiques.

Le théâtre de rue

Un théâtre de l'échange

La primera d'aquestes ficcions és quantitativa. Les polítiques públiques de cultura operen amb recursos molt limitats en comparació amb el pes del mercat cultural. Pretendre competir en termes de consum i freqüentació és, per tant, una il·lusió. Això obliga a redefinir els objectius públics: no es tracta de fer créixer audiències, sinó de produir valor social, sentit i orientació col·lectiva. La segona ficció és qualitativa i encara més arrelada: la idea que la cultura pública té una missió d'emancipació per l'art. Lucas qüestiona frontalment aquesta premissa, ja que no està formalment reconeguda dins les competències de l'Estat. Els dispositius públics acaben justificats per criteris d'atractivitat territorial o satisfacció dels contribuents, no per una transformació cultural dels individus.

La tercera ficció afecta el nucli del sistema: la legitimitat per definir què és art. El model basat en experts que decideixen en espais tancats produeix una fractura democràtica. El ciutadà queda reduït a públic o no-públic, sense capacitat real d'incidir en la definició de valor cultural. Aquesta arquitectura, que es presenta com a garant de qualitat, acaba generant una forma de despotisme cultural que entra en tensió amb els principis democràtics.

Davant d'aquest escenari, Lucas no proposa una reforma incremental, sinó una reorientació de fons basada en tres noves legitimitats. La primera és l'educació al llarg de la vida, que permet situar la cultura en el terreny del desenvolupament personal i l'autonomia dels individus. Aquí la política cultural deixa de centrar-se en la difusió i passa a construir "parcours d'iniciatives culturals", processos en què les persones esdevenen agents actius del seu recorregut cultural. La segona és la diversitat cultural, reconeguda internacionalment, que obre la porta a polítiques d'experimentació. En lloc de seleccionar obres acabades segons criteris establerts, es tracta de garantir espais per a l'experimentació artística i la confrontació d'identitats, assumint la incertesa com a condició de la creació. La tercera és la vida associativa, entesa com a alternativa a la lògica mercantil i a la dependència exclusiva de l'Estat. Aquest terreny permet pensar la cultura com a economia relacional i com a espai de cooperació i solidaritat.

El text es tanca amb una proposta clara de reconfiguració del sistema cultural en tres direccions que coexistiran inevitablement: el mercat, les institucions consolidades i una tercera via basada en l'emancipació, l'experimentació i la cooperació. El problema ja no és escollir una d'aquestes vies, sinó decidir com s'articulen i quin pes se'ls dona des de la política pública. La reconstrucció de la política cultural no passa per reforçar els instruments existents, sinó per revisar les seves bases de legitimitat i assumir que el conflicte entre valors, actors i funcions forma part del seu nucli.

Referència

Lucas, J.-M. (2015). Reconstruire la politique culturelle. *Études théâtrales*, 41-42(1), 228-239.
<https://doi.org/10.3917/etth.041.0228>. [2]

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Tags: polítiques culturals

Tags: governança cultural

Tags: valor públic de la cultura

Tags: diversitat cultural

Tags: pensament cultural

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2018/reconstruir-la-pol%C3%ADtica-cultural>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://doi.org/10.3917/etth.041.0228>.

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/7373>